

Hr Erkki Keldo
Majandus- ja tööstusminister
Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 TALLINN

Teie 10.03.2025 nr 2-2/1116-1

Meie 31.03.2025 nr 5.1-1/36

Arvamus planeerimisseaduse ning ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse muutmise seaduse eelnõu kohta

Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidu (ITL) esitab käesolevaga arvamuse eelnõude infosüsteemis kooskõlastamisel oleva planeerimisseaduse (PlanS) ja ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse muutmise seaduse eelnõu (edaspidi: eelnõu) kohta. ITL-i ei ole selle eelnõu menetlusse kaasatud, kuigi esitasime oma arvamuse eelnõu väljatöötamiskavatsusele (15.09.2023 kirjaga nr 5.1-1/97 Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile) ja eelnõu kavandile (16.08.2024 ministeeriumis toimunud kaasamiskohtumisel ning selle järgselt e-kirjaga).

Viidatud eelnõu kavand sisaldas ka muudatusi, mis puudutasid sidetaristu arvestamist planeerimismenetluses. Kahjuks kooskõlastamisel olevast eelnõust neid sätteid enam ei leia. Palume Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt selgitust, miks need sätted otsustati eelnõust välja jätta.

Kuna eelnõu keskne eesmärk on seaduse kehtimisaja jooksul ilmnenud õiguslike, rakenduslike ning kohtupraktika pinnalt ilmnenud probleemide lahendamine, esitame käesolevaga oma ettepanekud uuesti. **Me peame väga oluliseks sidetaristu väljatoomist PlanS-is ühe sõnaselgelt nimetatud tehnovõrguna, sest sideettevõtted ja ka tarbijad kogevad igapäevases praktikas, et sidetaristut kiputakse muude taristute ning tehnovõrkude kõrval ära unustatama ja sidetaristule hiljem asukoha leidmine osutub väga keeruliseks.** Olukorras, kus tiheasutuses on teed ja hooned valmis ehitatud, suunatakse sideettevõtted kohaliku omavalitsuse poolt esimese hooga asfaltkattest kaugemale. Seejärel on muudetud sideprojekti puhul probleemiks, et sidetaristu on puude juurtele liiga lähedal ja tuleb projekteerida teele lähemale tagasi. Seetõttu leiame, et on mõistlik ja hädavajalik juba planeerimise etapis näha ette asukoht ka sidetaristule ning muudele tehnovõrkudele.

ITL-i ettepanekud eelnõu kohta on järgmised:

1. Täiendada eelnõuga PlanS § 6 punktiga 18 järgmises sõnastuses:

„(18) tehnovõrgud ja -rajatised asjaõigusseaduse § 158 lõige 1 tähenduses, milleks on elektri-, vee-, kanalisatsiooni-, kütte-, gaasi- ja sidetaristu ning surveseadmestik.“

Põhijendus: Tänane praktika on näidanud, et kõige efektiivsem (nii kulu kui ka aja vaates) ja ruumisäästlikum on kui tehnovõrkudele ja -rajatistele on mõeldud juba planeeringu etapis ning neile on ette nähtud asukohad.

Leiame, et iga planeeritav elamupiirkond, äripiirkond või iga transpordikoridor peab olema planeeritud nii, et teede koosseisus nähakse ette kohe ka asukoht (koridor) tehnovõrkudele, mis on vajalikud elamute ja äride varustamiseks elutähtsate teenustega. Ühise ehitamise seab eesmärgiks ka otsekohalduv Euroopa Liidu gigabititaristu määrus (EL) 2024/1309), mille rakendamiseks hetkel Justiits- ja Digiministeeriumi ettevalmistusi tehakse.

Selleks, et tehnovõrke ära ei unustataks, siis kui planeeringut ette valmistatakse ning hiljem detailsemalt planeerima ja projekteerima hakatakse, siis on vaja, et tehnovõrgud oleksid kõik PlanS-is välja toodud ja üles loetletud mõistete peatükis.

2. Täiendada eelnõu § 1 punktiga 8 muudetavat PlanS §-i 12 lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Planeerimisel tuleb arvestada kvaliteetse ruumi aluspõhimõtetega, võimaluse korral eelistades kaitsevööndiga ehitiste ühispaiknemist.“

Põhijendus: see on oma olemuselt säästlik maakasutus ning maa-alused kaitsevööndiga ehitistele on mõistlik ette näha tehnovõrkude koridor planeeritava tee kaitsevööndisse.

Kaitsevööndiga ehitised (tee, side, elekter jne) peaksid eelistama võimalikult palju kaitsevööndite kattuvusega ja ühispaiknemisega (vt ka Ehs § 70 lg 6 ja EL-i gigabititaristu määruse artiklid 5 ja 6).

3. Täiendada eelnõuga PlanS §-i 56 lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„2¹) tehnovõrkude ja -rajatiste (side, elekter, vesi, kanalisatsioon, gaas, küte) üldise asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine;“

Põhijendus: täna on PlanS § 56 lg 1 p 2 nimetatud ära transpordivõrgustik ja muu taristu, kuid järgnev loetelu riigimaanteede, raudteede jms ei jäta väga tõlgendusruumi, et muu taristu all võiks mõelda ka tehnovõrke ja -rajatise. Seetõttu leiame, et muu taristu tuuakse selguse ja üheselt mõistetavuse eesmärgil liikide kaupa ning arvestatakse sellega maakonnaplaneeringus.

4. Muuta eelnõuga PlanS §-i 75 lõiget 2 ja sõnastada see järgmiselt:

„(2) Üldplaneeringuga lahendatavate ülesannete otsustamisel lähtutakse kohaliku omavalitsuse üksuse ruumilistest vajadustest ja planeeringu eesmärgist. Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–3, 6, 18, 23 ja 24 nimetatud ülesannete lahendamine on üldplaneeringu koostamisel kohustuslik.“;

Põhjendus: ka üldplaneeringu puhul vajalik arvestada tehnovõrkudega. Selleks tuleb lisada üldplaneeringu ühe kohustuslikult lahendatava ülesandena tehnovõrkude ja -rajatiste üldise asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine. Seega meie ettepanek on lisada sellesse sättesse just § 75 lg 1 p 3 arvestamine. Samas tundub mõistlik, et kohustuslikke punkte on veel, mistõttu tegime ülaltoodud sõnastusettepaneku selliselt nagu see oli eelnõu 2024 augusti kavandis.

Kokkuvõtteks rõhutame, et peame väga oluliseks seda, et sidetaristu väljaehitamise nõuded saavad planeerimisel kohustuslikuks elemendiks. Valmiv planeering peab teenima ka planeeritavale alale asuvate ja elavate isikute huvisid, mis praegusel hetkel ei ole parimal viisil kaitstud. Hetkel on sideteenuse pakkujad vastastikku olukorraga, kus neilt oodatakse sideteenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse parendamist, kuid seaduste tasandil puuduvad instrumendid tulemuse saavutamiseks. Nii ei ole võimalik mõistlikult ning ressursi ja keskkonna säästlikult teostada Eesti Lairiba plaanis seatud eesmärgid. On oluline arvestada, et sideteenus on elutähtis teenus ning ka seetõttu tuleb sidelahenduste õigeaegne planeeringusse lisamine prioriteediks seada. Elutähtis teenus ei peaks elutähtis olema vaid sideettevõtete ja nende klientide jaoks, vaid ka riigi jaoks.

Loodame, et leiate võimaluse ITL-i ettepanekuid arvestada. Oleme valmis neid ka täiendavalt selgitama.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Doris Põld
Tegevjuht

Keilin Tammepärg, keilin.tammeparg@itl.ee